

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Gémes Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szűcsné dr. Durgó Mária ügyvéd által képviselt alperes ellen köztisztviselői jogviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Zalaegerszegi Munkaügyi Bíróságnál 3.M.230/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Zala Megyei Bíróság 4.Mf.22.200/2008/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes és az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Zala Megyei Bíróság 4.Mf.22.200/2008/7. számú ítéletét részítéletnek tekinti, azt a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja. Az elsőfokú bíróságot a közszolgálati jogviszony megszűnése időpontjáig esedékes szabadságmegváltásra vonatkozó kereseti követelés tekintetében új eljárásra, és új határozat hozatalára utasítja. Az alperest 35.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási részki költség tizenöt napon belüli megfizetésére kötelezi.

A felülvizsgálati eljárási részilleték az államot terheli.

I

n d o k o l á s :

A felperes közszolgálati jogviszonyát az alperes a 2003. november 23-án kelt felmentésével megszüntette azzal az indokolással, miszerint kormányhatározat rendelkezett a fővárosi és megyei munkaügyi központok létszámának 179 főre való csökkentéséről, a létszámleépítés pedig az alperest is érintette. A Zalaegerszegi Munkaügyi Bíróság 1.M.1258/2003/22. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, majd a Zala Megyei Bíróság 2006. július 7-én kelt 4.Mf.20.423/2006/8. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Megállapította, hogy a munkáltató jogellenesen szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát, és elrendelte a felperes felmentés előtti munkakörben való továbbfoglalkoztatását. Ezen részítéletet a Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.927/2006/4. számú részítéletével hatályában fenntartotta. A Zala Megyei Bíróság 4.Mf.20.423/2006/13. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek bruttó 4.666.153 forint elmaradt illetményt és nettó összegben 508.090 forint egyéb járandóság címén járó összeget, valamint 33.000 forint első-, és másodfokú perköltséget. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság a keresetet elutasította. A Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.11.011/2006/2. számú ítéletével a másodfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. A felperes 2005. július 1-jétől 2006. június 15-éig a L.K.V. Kht. ügyvezető igazgatója volt. A felperest 2006. szeptember 20-án a munkáltató visszahelyezte, azonban ténylegesen a helyreállított közszolgálati jogviszonya keretében munkát nem végzett, részére a jogellenes felmentéstől számított időszakra járó

szabadságot adta ki. Az alperes a felperes részére 2006. október 25-én 3.008.144 forintot utalt át.

A szociális és munkaügyi miniszter 2006. október 31-én kelt iratában megbízta K.A.-t a Ny.D.R. területén a munkaügyi szervezet regionális átalakulásával kapcsolatos irányítási feladatok ellátásával. A Kormány 2006. december 23-án rendeletet fogadott el az Állami Foglalkoztatási Szolgálatról, amelyben állami foglalkoztatási szervként a Foglalkoztatási és Szociális Hivatalt, valamint a Regionális Munkaügyi Központokat jelölte ki. A Ny.D.R. kialakítása érdekében előkészítő csoport jött létre, amelynek tagjai voltak K.A. az alperes főigazgatója, a Z.M.M.K. képviselőjeként G.J., valamint a V.M. és a GY.M.S.B.M.K. igazgatói. A Ny.D.R. 2007-re engedélyezett létszáma 315 fő volt. A régiós átszervezés során az előkészítő csoport tett javaslatot az osztályvezetők személyére vonatkozóan, amely indítványt a főigazgató elfogadott. A kinevezett osztályvezetők választották ki a saját osztályukra kerülő köztisztviselőket, és tettek személyi javaslatokat a főigazgatónak, aki az előkészítő csoport véleményét kikérve nevezte ki az osztályokra kerülő köztisztviselőket. A főigazgató az osztályvezetők személyi javaslataitól nem tért el. A régiók kialakítását követően létrejött a személyzeti csoport, amely a 315 fős engedélyezett létszám figyelembe vételével megállapította, hogy kik azok a köztisztviselők, akik nem rendelkeztek kinevezéssel egyik régiós egységhez sem. Az ő köztisztviselői jogviszonyukat közös megegyezéssel szüntették meg, illetőleg felmentésükre került sor. Az alperes a felperes közszolgálati jogviszonyát 2007. február 1-jén kelt felmentésével szüntette meg azon indokolással, hogy a köztisztviselő főbb munkaköri feladataiba tartozott a csoportos létszámleépítési bejelentésekkel kapcsolatos ügyintézési, koordinálási feladatok ellátása, a felszámolási eljárással, csődeljárással kapcsolatos ügyintézés és koordinálási feladatok teljesítése. A bérgarancia támogatással kapcsolatos teljeskörű ügyintézés, megyei és központi munkaerőpiaci programokkal, támogatásokkal, pályázatokkal összefüggő feladatok, eljárásrendek kidolgozása, véleményezése. A munkakörébe tartozó ügyek közül - jogszabályváltozás miatt végrehajtott átszervezés következtében - 2007. január 1-jétől a bérgarancia alappal kapcsolatos teljeskörű ügyintézés, valamint a munkaerőpiaci programok kidolgozása és megvalósítása, ideértve a munkaerőpiaci támogatásokat is, a 291/2006. (XII.23.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdése alapján át nem ruházható hatáskörben a Ny.D.R.M.K. központi szervezeti egységéhez, a sz. székhelyen működő koordinációs osztályhoz került. Ugyanakkor a hivatkozott szervezeti egység látja el a központi pályázatokkal, programokkal, eljárásrendekkel összefüggő feladatokat is. Ezért az előbbi régiós szintű feladatokat - gazdaságossági szempontokat is figyelembe véve - a jogelőd V.M.M.K. ugyanilyen feladatokat ellátó munkatársa, illetve más tisztségviselő végzi. A köztisztviselő munkakörébe tartozó, fennmaradó feladatok a Ny.D.R.M.K.Z.R.K.-hez kerültek,

azonban azok egy önálló munkakört nem tesznek ki, ezért feladatátcsoportosítással más köztisztviselők látják el. Figyelemmel arra, hogy a köztisztviselő által betöltött munkakör, mint egy önálló feladatkör átszervezés miatt feleslegessé vált, ezért a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. tv. 17. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozva a közszolgálati jogviszonyát felmentéssel megszünteti. A munkáltató intézkedésével szemben a felperes munkaügyi jogvitát kezdeményezett. A keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a Ktv. szerinti minősítésének 30 napon belüli elkészítésére. További álláspontja szerint az alperes 2007. február 1-jén kelt felmentő határozata jogellenes, rendeltetésellenes, illetőleg sérti az egyenlő bánásmód elvét. Kérte az eredeti munkakörbe történő visszahelyezését. Hivatkozása szerint az alperes felmondása azért jogellenes, mert mikor arra sor került, már nem volt átszervezés, az korábban lezajlott. Ezen kívül nem ismerte azt a munkakört, amely megszüntetésre került, illetve amely őt is érintette volna. A felmentés valóságát és világosságát is kétségbe vonta. A felperes a felmentés jogellenességének megállapítása mellett kérte a visszahelyezés napjáig az elmaradt illetményének és egyéb járandóságainak megfizetésére kötelezni az alperest, valamint ennek a középátlagos időponttól számított késedelmi kamatát igényelte. A felperes kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest, fizessen meg a részére 30 napon belül 456.767 forintot kártérítés címén, amely abból fakadt, hogy a L. Kht-nál ezen összegű munkabért nem fizették meg, és ezt azért követeli az alperestől, mert felmentés hiányában nem kényszerült volna a bizonytalan helyzetű kht-nál munkát végezni. A kereset arra irányult, hogy a 2006. szeptember 20-ára való berendelése, illetve 2007. február 5-én a szabadságról való visszatérése, a munkára való kötelezettségéből adódó jelentkezése, a munkáltatónál való rendelkezésre állása miatt le nem töltött szabadság és felmentési idő egy-egy napját 20.000 forint összegben váltsa meg az alperes. Kérte továbbá 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetését is. A felperes arra az esetre, amennyiben a bíróság a 2007. februári felmentésének jogellenességét megállapítja, kérte kötelezni az alperest a 2007. évi személyi jövedelemadó bevallásból fakadóan 27.387 forint életbiztosítás után nem érvényesített adókedvezményből származó kártérítés megfizetésére. Ezen túlmenően 144.000 forint után 2006. július 8-ától 2006. október 25-éig terjedő időszakra késedelmi kamatot igényelt az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett. A Zalaegerszegi Munkaügyi Bíróság 3.M.230/2007/35. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 3.008.144 forint után 2006. október 22. napjától 2006. október 25. napjáig terjedő időre 6,25 % késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a bíróság a felperes keresetét elutasította, és a felperest 144.000 forint perköltség viselésére kötelezte. A munkaügyi bíróság a felperes minősítés iránti kérelmét elutasította tekintettel arra, miszerint a Ktv. 34/A. § (1) bekezdés alapján akkor kell minősíteni, ha legalább egy évet a

minősítő irányítása alatt dolgozott a köztisztviselő. A felperest 2003. november 26-án mentették fel, ezt követően az alperesnél ténylegesen munkát nem végzett, így nem volt olyan időszak, amely tekintetében a minősítés elvégezhető lett volna. A bíróság megítélése szerint a jogellenesség körében a felmentésben szereplők világos volt, megállapítható belőle, hogy miért került sor a felperes felmentésére. Munkaköre feleslegessé vált, a feladatai az átszervezés során különböző, a régióhoz tartozó szervezeti egységekhez kerültek, így okszerűtlenül hivatkozott a felperes közszolgálati jogviszonyának jogellenes megszüntetésére. A felperes tényszerűen nem is vitatta a jogszabály szerinti régiós átszervezést. A 291/2006. (XII.23.) Korm. rendelet 7. §-a a régió központi szervezetének működését szabályozza, a (2) bekezdés az át nem ruházható hatásköröket írja le, a 8. § a kirendeltségek működését rögzíti. A melléklet szerint a Ny.D.R.M.K. székhelye Sz.. A felperes munkaköréből a fenti jogszabályi hivatkozások alapján kerültek át feladatok Szombathelyre, így a felmentés megfelelt a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontjának, és a (3) bekezdésében foglaltaknak. Az elsőfokú bíróság nem találta megállapíthatónak a rendeltetésellenes joggyakorlást, mivel hivatkozása szerint a felperes 2006. szeptember 20-án a munkakörébe visszahelyezésre került, erről jegyzőkönyv is készült, és az alperes a felperesnek ettől a naptól a szabadságát kiadta. Az előkészítő csoport kijelölte az osztályvezetőket, illetőleg a vezető köztisztviselőket, akik kiválasztották a saját osztályukon dolgozókat, és így a személyi döntés közvetett módon került K.A. főigazgatóhoz. A kiválasztási mechanizmus a főigazgatótól függetlenül működött, a 291/2006. (XII.23.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alperes nem törekedett, és nem is törekedhetett a felperes munkakörének megszüntetésére. Az alperest a régiós átszervezéssel kapcsolatban jogszabály által előírt, valamennyi köztisztviselővel való egyeztetési kötelezettség nem terhelte, így az alperes a felperessel nem volt köteles a régiós átszervezésről egyeztetni, a felperes véleményét, javaslatát kikérni. A 2003. november 26-ai felmentést követően már személyes ellentét, konfliktus a főigazgató és a felperes között nem állt fenn. A bíróság álláspontja szerint önmagában az esetleges ellenszenv nem olyan körülmény, ami megalapozhatná a rendeltetésellenes joggyakorlást. A bíróság kifejtette, hogy a felperes különleges foglalkoztatási állományba csak a felmentést követően kerülhetett, mivel a 2004. évi CXII. tv. 5. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel a köztisztviselő akkor kerülhet ebbe az állományba, ha egyebek között további foglalkoztatására a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) - c) pontjában meghatározott okból nincs lehetőség. Mindebből az következik, hogy a továbbfoglalkoztatására akkor nincs mód, ha előtte már felmentették. Erre figyelemmel az alperes a különleges foglalkoztatási állomány tekintetében a jogszabály szerint járt el, a felmentés előtt, illetve helyette

különleges foglalkoztatási állomány felajánlására nincs jogszabályi kötelezettség.

A felperes életkorára való hivatkozása nem megalapozott, mivel az alperes által becsatolt kimutatásból megállapíthatóan a jogviszony megszüntetésre különböző életkorú köztisztviselők esetében került sor. Nem állapítható meg tendencia arra, hogy az alperes elsődlegesen a felperes életkorába tartozó, nyugdíj előtt állókat mentette volna fel. Ebből következően pedig az egyenlő bánásmód követelményét is megtartotta. Az alperes nem felelhet azért, hogy a felperes egy másik jogi személytől a munkabérét nem kapta meg, ezt a bért a felperesnek a L.V. Kht-tól kell követelnie, ahogyan azt meg is tette. A 2007. február 1-jén kelt felmentés nem volt jogellenes, így a felperest nem vagyoni kártérítés nem illeti meg, hozzátéve, hogy a bíróság álláspontja szerint önmagában egy esetleges jogellenes felmentés sem alapozhatja meg a nem vagyoni kártérítést - többlettényállás hiányában. A 2007. évi életbiztosítási kedvezmény elvesztése körében a bíróság utalt arra, hogy nem volt jogellenes a felmentés, ezért ezen követelés megalapozatlan. A felperes 2006. szeptember 20. és 2007. február 5. napi szabadság, és felmentési idő megváltásra vonatkozó keresetét a bíróság nem találta megalapozottnak, mivel a felperes 2006. szeptember 20-án ténylegesen szabadságon volt. Az, hogy megjelent az alperes munkahelyén, önmagában nem jelenti azt, miszerint ténylegesen munkát végzett, erre a napra az alperes a felperes részére a munkavégzést nem írta elő. 2006. szeptember 20-tól 2007. február 2-áig 93 nap szabadságot vett igénybe, 2007. február 5-ével kapcsolatban pedig az állapítható meg, hogy a felperes ezen időponttól kezdődően felmentésre került. A bíróság megalapozottnak találta a 3.008.144 forint után járó késedelmi kamatot tekintettel arra, hogy a 2006. október 6-án jogerőre emelkedett ítélet után az alperesnek tizenöt napon belül volt módja a teljesítésre. Mivel 2006. október 25-én utalt a felperes részére, ezért 2006. október 22-étől a Ptk. 301. §-ára figyelemmel késedelmi kamat megfizetésére köteles. A felperes fellebbezése folytán eljáró Zala Megyei Bíróság 4.Mf.22.200/2008/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét - nem fellebbezett részében, azt nem érintve - megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes 2007. február 1-jén kelt felmentésével a felperes közszolgálati jogviszonyát jogellenesen szüntette meg. A másodfokú bíróság a felperesnek az eredeti munkakörébe történő visszahelyezését mellőzte, kimondva, hogy a felperes közszolgálati jogviszonya az alperesnél 2009. június 8-án szűnik meg. A másodfokú bíróság kötelezte az alperest 12 havi átlagkeresetnek megfelelő összeg címén 3.530.400 forint, továbbá elmaradt illetmény címén 5.890.148 forint, és elmaradt egyéb járandóság címén 657.543 forint és annak kamata megfizetésére. A másodfokú bíróság ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és az alperest 5.000 forint első-, és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság - hangsúlyozva, hogy az 1992. évi XXIII. tv. (Ktv.) 17. §-ának (1) bekezdés a) pontjában szabályozott létszámcsökkentés, illetőleg a c) pontjában szabályozott átszervezés külön-külön megszüntetési jogcím a közszolgálati jogviszonyban - az elsőfokú bíróság álláspontját osztva arra a következtetésre jutott, hogy a felmentés indoka világos volt. A 2004. évi CXXII. tv. 5. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó 3. § (3) bekezdése előírásaiból kitűnik, hogy a különleges foglalkoztatási állományba helyezés a kinevezés közös megegyezéssel való módosításával jár. Ilyen aktusra csak fennálló - nem pedig a felmentéssel egyoldalúan megszüntetett - közszolgálati jogviszony esetében kerülhet sor. A Legfelsőbb Bíróság az EBH.2007.1644. szám alatt közzétett elvi döntésében is ezen álláspontot fejtette ki. Az átszervezést, mint felmentési indokot sem találta valósnak a másodfokú bíróság. Egyrészt a régiós szervezet 2007. január 1-jével történt létrejöttével az átszervezés befejeződött. A felmentés időpontjában a felperes esetében a valós indok nem az átszervezés, hanem legfeljebb az elrendelt létszámleépítés lehetett volna. Másrészt az alperes csupán formálisan helyezte vissza jogerős ítélet folytán 2006. szeptemberében a felperest a korábbi, foglalkoztatási referens munkakörébe. Ezt a munkakört az alperes ugyanakkor valójában nem hozta létre, a felperes korábbi munkaköri feladatait ugyanazok a munkavállalók látták el, mint a 2003. évi felmentést követően. Valójában tehát a régiós átalakulással nem a felperesi munkakör megszüntetése, hanem a felperes korábban már szétosztott munkaköri feladatainak újraosztása valósult meg a felperes figyelmen kívül hagyása mellett. Az alperes a Ktv. 60. § (2) bekezdése alapján kérelmet terjesztett elő a felperes eredeti munkakörébe történő visszahelyezése mellőzésére, amely kérelemnek a jogerős ítélet helyt adott. A felperes munkakörébe történő visszahelyezése mellőzése következtében a Ktv. 60. § (4) bekezdése alapján az eset összes körülményeinek, így különösen a jogsértés és annak következményei súlyának mérlegelésével megállapítandó legalább 2, legfeljebb 12 havi átlagkeresetnek megfelelő összeg, mint a jogellenesség kompenzációja illeti meg a felperest. A másodfokú bíróság figyelembe vette a felperes 1991. október 15-e óta fennállt közszolgálati jogviszonyát, a felperes ismételt több okból is jogellenes felmentését, és azt a tényt, hogy a felperes az alperes ezen jogellenes magatartása következtében több éve nem végzett munkát, ezért 12 havi átlagkeresetnek megfelelő összeget talált a jogsértés súlyával arányban állónak. A másodfokú bíróság 2007. augusztus 6-ától 2009. június 8-áig terjedő időre elmaradt illetményt állapított meg a felperes részére 294.200 forintos átlagkereset figyelembevételével. A jogerős ítélet szerint a felperes a 2007. évre egyéb járandóság címén igényt tarthat ruházati költségtérítésre és étkezési utalvány, valamint iskolakezdési támogatás, 2008. évre ruházati költségtérítés, étkezési utalvány, iskolakezdési támogatás, üdülési hozzájárulás, és kis értékű ajándékutalvány ellenértékére, míg a 2009. évre

ruházati költségtérítés, üdülési csekk, és étkezési utalvány ellenértéke illeti meg a felperest. A másodfokú bíróság érvelése szerint a 2007. évi adókedvezmény elvesztése körében értékelni kell, hogy a felperes az adott évre a L.V. Kht-tól is részesült 291.500 forint munkabérben, következésképpen ez az összeg hozzáadódna - a 2007. évi felmentés hiányában - a felperesnek az alperestől járó illetmény összegéhez, és a két összeg együttesen meghaladja a 3.900.000 forintos, az adókedvezmény igénybe vételére jogosító értékhatárt. A felperes két napra járó szabadságmegváltása körében a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság ítéletének indokait, miszerint 2006. szeptember 20-án a felperes már szabadságon volt, míg 2007. február 5-én már megkapta munkavégzés nélkül a felmentési időre járó átlagilletményét. A felperesnek a fellebbezési tárgyaláson előterjesztett, a 2008. évi személyi jövedelemadó bevallásában a jogellenes felmentés miatt nem érvényesített további adókedvezmények megtérítése iránti keresetét a másodfokú bíróság nem bírálta el, ugyanis az olyan jogcímeken alapul (önkéntes nyugdíj pénztári, illetve nyugdíj-előtakarékossági befizetés, valamint a 2008. évi életbiztosítás adókedvezménye, mint felmerült kárösszeg), melyeket a felperes az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő, és az elsőfokú bíróság nem bírálta el, így a Pp. 247. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban nem volt értékelhető. A felperes a per főtárgya - a felmentés jogellenessége és jogkövetkezményei - körében pernyertes, egyéb kapcsolódó keresetei (vagyon és nem vagyon kártérítés, szabadság megváltás, minősítésre kötelezés) tekintetében pervesztes lett. A személyesen eljáró felperes első-, és másodfokú perköltségét (leírási, másolási költségeit) a másodfokú bíróság minderre figyelemmel mindösszesen 5.000 forintban állapította meg, mely összeg megfizetésére az alperest kötelezte a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján. A jogerős ítéletet mind a felperes, mind az alperes felülvizsgálati kérelemmel támadta. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróság ítéletének részbeni „megváltoztatását” kérte a felülvizsgálati kérelemnek megfelelően azzal, hogy a bíróság kötelezze az alperest a felperes eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatására. Tekintettel arra, hogy a jogszabályi rendelkezés alapján abban az esetben, ha a bíróság azt állapítja meg, miszerint a munkáltató a munkavállaló jogviszonyát jogellenesen szüntette meg, a munkavállalót az elmaradt munkabére az ítélet jogerőre emelkedéséig illeti meg, ezért a másodfokú ítéletben meghatározott összeg felemelését kérte. A felperes felülvizsgálati érvelése szerint a jogellenesnek tartott 2007. évi felmentés jogszerű orvoslását nem jelentheti a fellebbezésben megfogalmazott - a felperes eredeti munkakörbe való visszahelyezésére vonatkozó - kérelem jogsértő elutasítása, azaz a mellőzés helyett a jogerős ítéletben tévesen megállapított 12 havi átlagkeresetnek megfelelő kompenzáció. Az Alkotmánybíróság 4/1998. (III.1.) AB határozat szerint módosított Mt. alapján a munkáltató kérelmére nem automatikusan kerülhet sor a visszahelyezés

mellőzésére, hanem a bíróságnak joga van mérlegelni, hogy a felek közötti jogsérelem és per ellenére mindkét fél számára mi a legkedvezőbb megoldás, elvárható-e a munkáltatótól a továbbfoglalkoztatás teljesítése. A bíróságoknak többek között figyelembe kell venni a mérlegeléskor az adott munkavállaló szakmai képzettségét, az általa betöltött munkakört, az életkorát, a régió munkaerő-piaci helyzetét, és a munkáltató jogsértésének a súlyát. A felperes a rendelkezésre álló és a visszahelyezés mérlegelése tárgyához tartozó ítéleteket, információkat az eljáró bíróságok előtt szóban, írásban feltárta, illetve a bizonyítási indítványai segítségével, vagy az alpereshez intézendő kérdések formájában is igyekezett még jobban feltárni. Egyúttal cáfolta és vitatta az alperes visszahelyezés mellőzésére vonatkozó kétsoros, és nem indokolt, nem bizonyított kérelmét. A peradatok alapján a felmentés előzményeiből következően megállapítható, hogy az alperes főigazgatója mint annak első számú vezetője, a régiós átszervezés megbízott irányítója, és a munkáltatói jogok korábbi és jelenlegi gyakorlója, a felperes eltávolítását akarta. A jogellenes felmentés miatt az eredeti munkakörbe való visszahelyezésről szóló 2006. évi korábbi jogerős ítélet végrehajtásának elmaradása miatt nem megengedhető a továbbfoglalkoztatástól való eltekintés. A felperes további érvelése szerint a másodfokú bíróság a döntése megalapozottsága érdekében a felperes munkakörét, annak tartalmát, stb. a peres eljárásban kérelem ellenére sem vizsgálta. A megyei bíróság a másodfokú eljárásban nem tisztázta az általa hivatkozott foglalkoztatási referensi megnevezésű munkakör létét, szabályosságát, annak F. szerinti tartalmát. A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen hivatkozott az EBH.2007.1644. számú elvi döntésre, ezzel szemben a jogeset eldöntése szempontjából az EBH. 1999. évi 135. számú döntés alkalmazandó. A felperes megítélése szerint a bíróságnak a 294.200 Ft/hó összegű átlagkereset helyett az azt később pontosító igazolások szerinti, és egyébként is rá kedvezőbb (318.130 Ft/hó) átlagkeresettel kellett volna számolnia. Az, hogy a bíróságok az átlagkeresetre vonatkozóan közölt változásokat, mint a peres ügy tárgyához tartozó lényeges adatot, tényta jegyzőkönyvekben nem rögzítették, eljárási hiányosságra vall. Éppen ezért a jogerős ítéletben alapul vett 294.200 Ft/hó összeg felülbírálása a visszahelyezés mellőzésére vonatkozó jogerős ítélet helybenhagyása esetén indokolt.

A 2009. július 8-án megszűnt közszolgálati jogviszonyt figyelembe véve a felperes 16 évet meghaladó jogviszonnyal rendelkezik. Éppen ezért a Ktv. 19. § (2) bekezdés f) pontjára, és a 60. § (7) bekezdésére tekintettel a korábban megállapított öt havi illetménnyel szemben hat havi illetményének megfelelő összeg illeti meg. Mindez azt jelenti, hogy az alperest kötelezni kell egy havi, azaz 272.700 forint összegnek megfelelő végkielégítési különbözet megtérítésére. A másodfokon eljáró bíróság a végkielégítés körében megsértette a Ktv. 60. § (6) bekezdésében foglaltakat, de a megállapítások érdekében a kérelemre és tényállás tisztázására

vonatkozóan a Pp. 206. §-a, 213. §-a, és a 221. § (1) bekezdésében írtakat is. A felperes további érvelése szerint a másodfokú bíróság a szabadság megváltásáról kérelme ellenére sem döntött. A felperes a keresetében a jogellenes felmentés megállapítása esetére - az utólagos szabadság kiadás helyett - kérte a 2007. augusztus 5-ei jogviszony megszüntetéstől a visszahelyezésig, illetve a mellőzés esetén értelemszerűen a jogerős ítéletig járó szabadság pénzbeli megváltását is, amelynek összegét 881.766 forintban jelölte meg. A felperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra, hogy az alperes által benyújtott tételes kimutatásban még szereplő egészségpénztári tagdíj fizetési kötelezettség utólagos teljesítéséről az ítélet jogsértően nem szól. A Pp. 213. § (1) bekezdése alapján pedig az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjedni valamennyi kereseti kérelemre, így a szabadság megváltására, és a járandóságok részét jelentő tagdíj fizetési kötelezettség kompenzálására is. A perköltség megtérítésére vonatkozó összeget az ítélet jogsértően állapította meg, az kirívóan alacsony. Az alperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen a másodfokú ítélet „megváltoztatására”, és az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Másodlagos felülvizsgálati kérelemként terjesztette elő a Ktv. 60. § (4) bekezdése alapján megállapított marasztalási összeg két havi átlagilletmény mértékének megfelelő összegre történő leszállítását. Az alperes álláspontja szerint iratellenes, és a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen értékelésén alapul a másodfokú bíróság azon ténymegállapítása, hogy az átszervezés folyamata 2007. január 1-jén befejeződött. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a felmentésben felhozott indokok valós, és okszerű voltát nem vizsgálta, nem állapította meg azt, hogy az átszervezés megtörtént, de azt sem, hogy nem (MK.95.). A másodfokú bíróságnak az a „legalapvetőbb tévedése”, hogy a korábbi ítélet nem kötelezte a jogelőd munkáltatót a felperes eredeti munkakörének létrehozására, de az nem is szűnt meg. Az a tény, hogy a felmentését követően más munkavállalók látták el a felperes korábbi munkaköri feladatait, csupán a feladatok elosztását jelentette, de nem a munkakör megszűnését. A felmentés valós és okszerű volta körében ezen körülménynek perbeli jelentősége sincs, hiszen a régiós átalakítások valamennyi köztisztviselő munkakörét érintették, és a jogutód munkáltatót nem terheli a munkakörök megszűnése miatt foglalkoztatási kötelezettség, így mérlegelési jogköre annak eldöntése, hogy kinek ajánlja fel a Ktv. 17. § szerinti kinevezés-módosítást, és kinek a jogviszonyát szünteti meg. Az alperes álláspontja szerint téves a másodfokú bíróság azon hivatkozása, miszerint a 2004. évi CXII. tv. 5. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 3. § (3) bekezdése alapján a munkáltató felmentési jogának gyakorlása előtt köteles felajánlani a különleges foglalkoztatási állományba helyezés lehetőségét. A másodfokú bíróság jogi álláspontja kialakításánál nem vette figyelembe, hogy a jogviszony megszüntetéséről szóló nyilatkozat a közléssel

hatályosul ugyan, de a jogviszony megszűnésének időpontja a felmentési idő lejárt. Ez idő alatt a köztisztviselői jogviszony változatlanul létezik, ugyanúgy lehetőség van a prémiumévek programban való részvételhez szükséges jogi lépések megvalósítására - kinevezés módosítására is - mint a felmentési jog gyakorlása előtt. Ezt támasztja alá egyébként a 2004. évi CXXII. tv. hatályba léptető 7. § (3) bekezdése is. Ennek alapján az állapítható meg, hogy amennyiben az érintett az ajánlattételtől számított 14 napon belül, de legkésőbb a felmentési idő lejártáig a programban történő részvétel elfogadása, illetőleg a foglalkoztatási állomány mellett dönt, a munkáltató a felmentést visszavonja, és gondoskodik e törvény szabályainak alkalmazásával a kinevezés módosításáról. Ebben az esetben az érintett a felmentésre tekintettel a részére kifizetett végkielégítés, valamint - a munkavégzés alóli mentesítés esetén - a programban való részvétel, illetőleg a különleges foglalkoztatási állományba helyezés elfogadásával a felmentési idő lejártáig járó átlagkereset összegét 8 napon belül a munkáltató köteles megfizetni. A törvény nem mondja ki a felajánlási kötelezettség időpontját, azt, hogy a munkáltatónak a felmentési jog gyakorlását megelőzően kell felajánlani a programban való részvételi lehetőséget, csupán arról rendelkezik, hogy a munkáltató meghatározott feltételek megvalósulása esetén köteles a felajánlásra. A felperes köztisztviselői jogviszonya a Ktv. 17. § (1) bekezdés c) pontja alapján szűnt meg, és nem vitatható, hogy a prémiumévek programban való részvételre jogosulttá vált. Tényként rögzítendő, hogy a felperes részére a felmentési idő alatt ezen lehetőség felajánlásra került, amelyet nem fogadott el. Az alperes álláspontja szerint nem támasztja alá a másodfokú bíróság ítéletében kifejtetteket a Legfelsőbb Bíróság EBH.2007.1644. számú jogesete, mert a két tényállás nem azonos. Az alperes sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság indokolatlanul eltúlzott összegben állapította meg a Ktv. 60. § (4) bekezdése alapján megítélt összeget. Mérlegeléssel nem lehet „visszanyúlni” a korábbi, jogelőd által tett munkáltatói intézkedésre, ezen felmentés jogkövetkezményeiért a jogutód munkáltató már felelősséggel nem tartozik.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmeket a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A Pp. 73/A. §-a értelmében a Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásban a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára a jogi képviselő kötelező. A 73/B. § szerint pedig ha a jogi képviselő kötelező, az annak közreműködése nélkül eljáró fél perbeli nyilatkozata hatálytalan. A fentiekből következik, hogy a felperes személyesen benyújtott kérelmét nem, csupán a jogi képviselő által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet lehetett a jelen eljárásban vizsgálni.

A Pp. 270. § (2) bekezdése és a 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben kell előadni a jogsértés megjelölése mellett, hogy a fél a jogerős határozat megváltoztatását mennyiben,

és milyen okból kívánja, ezért a Legfelsőbb Bíróság nem a korábbi beadványokra (felperesi nyilatkozatokra, fellebbezés) hivatkozást, hanem kizárólag a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat vette figyelembe (BH.1995.99.). A Pp. 275. §-ának (2) bekezdése szerint a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. A felperes felülvizsgálati kérelme részben megalapozott, míg az alperes felülvizsgálati kérelme alaptalan. A másodfokú bíróság az ítéletében helytállóan utalt a 2004. évi CXII. tv. 5. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó 3. § (3) bekezdésében foglaltakra, és annak helyes értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a különleges foglalkoztatási állományba helyezés a kinevezés közös megegyezéssel való módosításával jár. E szerint pedig a munkáltatót a felajánlási kötelezettség a még fennálló közszolgálati jogviszony esetén terheli, annak megszűnése után erre jogszerűen már nincs mód. A másodfokú bíróság helytállóan hivatkozott a következetes ítélkezési gyakorlatot tükröző EBH.2007.1644. számú döntésre, amely szerint a felmentés jogának gyakorlása előtt fennálló felajánlási kötelezettség elmulasztásával közölt felmentés önmagában jogellenes, mivel a felajánlás a felmentés érvényességi feltételeként értékelendő. Az alperes tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében az említett törvényt hatályba léptető 7. § (3) bekezdésére, mivel az kiterjesztően nem értelmezhető, ezen rendelkezés kizárólag azok esetében volt alkalmazható, akik a törvény hatályba lépésének napján felmentési idejüket töltötték. A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy az alperesnél a felperes eredeti, foglalkoztatási referensi munkaköre megszűnt, feladatait ugyanazok a személyek látták el, mint a felperes korábbi felmentését követően. A perbeli időszakban valójában a korábban már szétosztott munkaköri feladatok újraosztása történt anélkül, hogy ezen átrendeződés a felperes foglalkoztatását is érintette volna. A Ktv. 60. § (1) bekezdése szerint a felperes a korábbi jogellenes megszüntetés következtében igényt tarthatott eredeti munkakörbe történő visszahelyezésére, ez azonban nem jelenti azt, hogy a bíróság döntésével a munkáltatót olyan munkakör létrehozására kötelezhetné, amely már a szervezeti struktúrájában nem szerepel. Így megalapozatlan azon felperesi felülvizsgálati érvelés, hogy a munkáltató nem hozta létre ismételten a munkakörét, amely megfelelt a F. előírásainak. A munkáltató azonban a felperest csupán formálisan alkalmazta, a munkakörét nem jelölte meg, így az annak átszervezésére hivatkozó munkáltatói intézkedés jogellenes. A másodfokú bíróság helyes indokok alapján nem értékelte a rendeltetésellenességet, és az egyenlő bánásmód követelményének betartását. A megyei bíróság jogszabálysértés nélkül mellőzte a felperes eredeti munkakörbe történő visszahelyezését. Valamennyi bizonyíték és körülmény együttes értékelésével (Pp. 206. §) jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a munkáltatónál a 291/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján olyan, a

szervezeti felépítést jelentősen érintő átalakítás, létszámcsökkentés történt, amely a felperes továbbfoglalkoztatásának mellőzését indokoltta tette. A jogerős ítélet szerint a közszolgálati jogviszony 2009. június 8-án megszűnt, így elmaradt illetmény ezen időpontig illeti meg a felperest, amelyet összezszerűségében a másodfokú bíróság megállapított.

A felperes visszahelyezésének elmaradása következtében a Ktv. 60. § (4) bekezdése alapján állapítható meg a jogellenesség kompenzációja. Ezen átalánytérítés mértékét a törvény, és a kialakult bírói gyakorlat értelmében elsősorban a jogsértés súlyossága határozza meg (BH.2006.337.). Ennek értékelése során a jogerős ítélet helytállóan vette figyelembe a felperes 1991. október 15-e óta fennállt közszolgálati jogviszonyát, a több okból jogellenes felmentést, valamint azt a körülményt, hogy a munkáltató jogellenes magatartásai következtében a felperes több éve nem végez munkát az alperesnél. Emellett értékelni kellett a felperes életkorát, illetve elhelyezkedési nehézségeit, erre figyelemmel a másodfokú bíróság által megállapított 12 havi átlagkeresetnek megfelelő összeg arányban áll a jogsértés súlyával, és megfelel a következetes ítélkezési gyakorlatnak. Alaptalanul sérelmezte a felperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy a másodfokú bíróság tévedett az átlagkereset összegének meghatározása során. A felperes a jegyzőkönyv tanúsága szerint maga nyilatkozott úgy, hogy az átlagkeresetet 294.200 forintban kéri meghatározni, amely összeget az alperes előkészítő iratában elismert. A felperes az általa hivatkozott igazoló lap ismeretében sem módosította az átlagkereset megállapítása körében tett nyilatkozatát, a bíróságnak pedig ezen összeget nem kellett figyelembe venni kérelem hiányában csupán azon az alapon, hogy az - a felperesi felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak szerint - „egyébként is rá kedvezőbb”. Alaptalanul hivatkozott abban a körben a felülvizsgálati kérelem a jegyzőkönyv vezetésével kapcsolatos eljárási szabálysértésre, mivel a felek a jegyzőkönyv kijavítását, illetve kiegészítését kérhetik [Pp. 118. § (3) bekezdés]. Ezen lehetőséggel a felperes nem élt, így utólag a jegyzőkönyv hiányosságaira nem hivatkozhat. A keresetlevezetésében a felperesnek a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet kell előterjeszteni. A bíróságok ítéletének ki kell térni a perben érvényesített valamennyi kereseti követelésre [Pp. 213. § (1) bekezdés], ugyanakkor a határozata nem is terjedhet túl a kereseti kérelmen (Pp. 215. §). A felperes a keresetében nem igényelte a jogviszony megszűnésének időpontjáig járó további végkielégítés megfizetését, ezért annak vizsgálatát a bíróságok jogszabálysértés nélkül mellőzték. Megalapozottan hivatkozott ugyanakkor a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a bíróságok nem vonták vizsgálódási körükbe a szabadságmegváltás iránti igényét. A többször módosított keresetében fenntartotta azon kérelmét (pontos időszak és összeg megjelölése nélkül), hogy a jogviszony megszűnésének időpontjáig a bíróságok szabadságmegváltás

megfizetésére is kötelezzék az alperest. Ezen követelését a felperes a fellebbezésében is fenntartotta. Az elsőfokú bíróság elfoglalt jogi álláspontja miatt nem foglalkozott ezen kereseti kérelmével, a másodfokú bíróság ítélete pedig e körben [a Pp. 213. § (1) bekezdés ellenére] nem tartalmaz döntést. Erre tekintettel az elsőfokú bíróságnak kell a felperes ezen kereseti követelését vizsgálnia és érdemben határozatot hoznia. A felperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy a bíróságok nem rendelkeztek az alperes egészségbiztosítási tagdíjfizetési kötelezettsége utólagos teljesítéséről. Ezen kérelmét a felperes a másodfokú eljárásban terjesztette elő, amelynek érdemi vizsgálatára a Pp. 247. §-ának (1) bekezdése alapján nem volt mód. A másodfokú bíróság perköltség megállapításra vonatkozó rendelkezése sem jogszabálysértő, helytállóan értékelte a pernyertesség-pervesztesség arányát, és helyesen határozta meg a jogi képviselő nélkül eljáró felperest megillető költség mértékét a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján. A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érintve hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján, míg a szabadságmegváltás körében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította [Pp. 275. § (4) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban nagyobb részt pervesztés alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A felülvizsgálati eljárás részilletéke az államot terheli az adott ügyben még hatályos 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (1) és (3) bekezdése, valamint a 14. §-a alapján.

Budapest, 2010. október 13.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hiteléül. Nné tisztviselő